

АНАЛІЗ ОПЕРАЦІЙ ЗЛИТТЯ ТА ПОГЛИНАННЯ

ст. викладач Антонюк Н. А., студент Бубенець О. С.

Ефективність діяльності підприємств у сучасних умовах залежить від вчасно прийнятих економічно доцільних управлінських рішень. Одним зі шляхів забезпечення динамічного розвитку підприємства, збільшення його частки продукції на ринку та підвищення вартості підприємства є злиття та поглинання інших суб'єктів підприємництва.

Для того, щоб отримати необхідний ефект від операцій М&А, її учасникам необхідно на кожному етапі інтеграції ретельно проаналізувати характеристики кандидатів, тобто компанії-цілі, спрогнозувати майбутні ефекти та наслідки злиття чи поглинання. Для отримання більш точних та достовірних результатів процедур *due diligence* (англ. *Due Diligence* — «забезпечення належної сумлінності» — комплексна, всебічна перевірка підприємства перед його придбанням, призначена для формування об'єктивного уявлення про об'єкт інвестування) підприємствам-поглиначам краще звернутися до професійних посередників, серед яких можна назвати інвестиційні банки, юридичні та аудиторські компанії тощо.

Результати дослідження останніх публікацій, що приділяли увагу темі операцій злиття та поглинання та визначення їх ефективності, показують, що проблема дослідження ролі посередників у цих процесах не була детально розглянута. Так Д.В.Лисенко у своїй роботі [1] досліджує технологію та учасників операцій М&А, цілі та мотиви таких операцій, визначення синергетичних ефектів таких операцій. Седін А.І. у своїй статті [2] досліджує роль і місце зовнішнього консультанта при злиттях і поглинаннях.

На поточний момент багато українських підприємств переживають фінансові труднощі, викликані наслідками світової фінансової кризи. Одним із шляхів виходу з такого стану та підвищення конкурентоспроможності підприємства є злиття з конкурентом, а не продовження виснажливої конкурентної боротьби [3]. Тому в більшості випадків визначальним мотивом під час злиття є усунення конкурента шляхом залучення його у свою команду. Усуваючи конкурента, ініціатор об'єднання автоматично отримує додаткову частку ринку і зміцнює свої позиції стосовно інших конкурентів.

Згідно з загальноприйнятими світовими підходами під злиттям розуміють будь-яке об'єднання господарюючих суб'єктів, у результаті якого створюється єдина економічна одиниця із двох або більше вже існуючих структур [4].

Рішення про злиття приймають вищі органи компаній, що беруть у ньому участь: в акціонерному товаристві – 3/4 голосів акціонерів, що беруть

участь у загальному засіданні акціонерного товариства; в товаристві з обмеженою відповідальністю - простою більшістю голосів усіх учасників.

Проведення операцій злиття або поглинання вимагає всебічного аналізу фінансово-економічного стану суб'єкта, тобто визначається наскільки повно компанії вдасться реалізувати свої можливості у результаті запланованого поглинання або злиття. Підготовча стадія такої операції, як правило, включає вибір підприємством-поглиначем галузі для поглинання, прогнозування динаміки його зростання і майбутньої структури, вивчаються можливості технологічних, законодавчих і конкурентних змін, коливань попиту. Далі здійснюється відбір кандидатів на злиття або поглинання.

Операції злиттів і поглинань є досить поширеними у світі, але вони часто не дають бажаного ефекту і не створюють додаткової вартості для інтегруючих компаній

Отже, поточна ситуація, що склалася в національній економіці, змушує підприємства збільшувати капітал задля більш ефективного його використання. Незважаючи на те, що злиття та поглинання є досить поширеними угодами, проблема їх ефективності постає досить гостро. Основною метою створення нового підприємства через операції злиття і поглинання є отримання підприємством певних переваг на ринку, які сприятимуть підвищенню конкурентоспроможності підприємства. Такі стратегічні задачі передбачають отримання ефектів від масштабу, розширення географії діяльності, підвищення на посилення ринкових позицій, перехід на нові, більш перспективні галузі та ніші ринку, доступ до передових технологій.

Література

1. Лысенко Д.В. Анализ эффективности слияний и поглощений // Журнал: Аудит и финансовый анализ. - №4. - 2008. - Режим доступа: <http://www.auditfin.com/fin/2008/4/Lisenko/Lisenko%20.pdf>
2. Седин А.И. Некоторые практические аспекты слияний и поглощений банков // Режим доступа: <http://www.cfin.ru/investor/mabanks-3.shtml>
3. Деев О. Практика цивілізованого укрупнення // Журнал «*Business Class Magazine*». Режим доступа: <http://www.businessclass.kiev.ua/magazine/226.html>
4. Кутейніцина О. Злиття і поглинання як напрямки розвитку компаній // Збірник наукових праць: Випуск 30. – Київ: НАУ, 2011. – 260 с. Режим доступа: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/ppei/2011_30/Kutein.pdf

Економічні проблеми сталого розвитку: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О. Ф. (м. Суми, 24–26 квітня 2013 р.): у 4 т. / за заг. ред. О. В. Прокопенко. – Суми : Сумський державний університет, 2013. – Т. 4. – С. 157-159.